

Sygn. akt II PK 190/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa G. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 grudnia 2013 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 9 kwietnia 2013 r.,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Z. wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2013 r. oddalił apelację pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w K. od wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 31 stycznia 2013 r., którym to wyrokiem Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo G. S. i zasądził na jego rzecz od pozwanego kwotę 47.737,50 zł z ustawowymi odsetkami tytułem pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego.

Pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny w K. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 170 ust. 1 w związku z

art. 171 oraz art. 171 i art. 184 ust. 1, jak również art. 187 pkt 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. Nr 79, poz. 523 ze zm.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które w jego opinii nie doczekało się rozstrzygnięcia w orzecznictwie sądowym, to jest „czy pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego, o której mowa w art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. Nr 79, poz. 523, z późn. zm.), przysługuje funkcjonariuszowi Służby Więziennej w służbie stałej wyłącznie w sytuacji, gdy na dzień składania wniosku o udzielenie pomocy do nabycia lokalu jeszcze nie doszło, czy również w sytuacji, gdy lokal został nabyty przed datą złożenia wniosku?”.

Uzasadniając tak sformułowany wniosek, skarżący podniósł między innymi, że art. 187 pkt 2 ustawy o Służbie Więziennej określa negatywną przesłankę przydziału funkcjonariuszowi lokalu mieszkalnego. Zgodnie z tym przepisem, lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej nie przydziela się funkcjonariuszowi posiadającemu w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej lokal mieszkalny (dom) stanowiący odrębną nieruchomość, odpowiadający co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej. W ocenie skarżącego, ustawodawca ukształtował określoną w powołanym przepisie przesłankę w sposób obiektywny, tj. samo już posiadanie lokalu w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej, bez konieczności wykazania jakichkolwiek innych dodatkowych warunków, wyklucza możliwość udzielenia pomocy, przy czym pomoc ta jest wykluczona bez względu na to czy miałyby dotyczyć nabytego właśnie, czy też innego lokalu. Za taką interpretacją, zdaniem skarżącego, przemawia wykładnia literalna wskazanego przepisu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność

postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Jeśli więc wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, poprzez odwołanie się do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (w oryginale, zapewne wskutek oczywistej omyłki, został powołany art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., dotyczący potrzeby wykładni przepisów prawnych), jak w rozpoznawanej sprawie, wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to w uzasadnieniu tego wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być

przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Przedmiotowa skarga kasacyjna została oparta wyłącznie na zarzucie naruszenia przepisu prawa materialnego, co oznacza, że wobec braku adekwatnych proceduralnych zarzutów kasacyjnych, Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi oraz oceną materiału dowodowego dokonaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Wynika z nich natomiast jednoznacznie, że „dom w takim stanie, w jakim został nabyty, nie nadawał się do zamieszkania przed przeprowadzeniem remontu (...), co oznacza, że potrzeby mieszkaniowe powoda nie były zaspokojone, a tym samym, w dniu złożenia wniosku o pomoc finansową, nie posiadał prawa do lokalu mieszkalnego w rozumieniu ustawy”.

W przedmiotowej sprawie Sąd Najwyższy w pełni przychylił się do stanowiska i argumentów zaprezentowanych w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2013 r., II PK 120/13 (dotychczas niepublikowanym), wydanym w sprawie o analogicznym charakterze, w uzasadnieniu którego stwierdzono między innymi, iż według art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej, funkcjonariuszowi w służbie stałej, który spełnia warunki do przydziału lokalu

mieszkalnego, a który lokalu tego nie otrzymał na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, położonych w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej.

Pomoc finansowa, o której mowa w tym przepisie, jest uprawnieniem, którego celem jest zamieszkiwanie funkcjonariusza w służbie w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej. Świadczenie to ma charakter szczególny, przysługuje bowiem nie w związku z uzyskaniem lokalu, domu mieszkalnego, ale na ich uzyskanie, czyli w celu uzyskania mieszkania umożliwiającego funkcjonariuszowi zamieszkiwanie w miejscowości pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej. Realizacja tego uprawnienia zależy przede wszystkim od tego, czy funkcjonariusz występujący o pomoc ma zaspokojone potrzeby mieszkaniowe w miejscu pełnienia służby. Wobec tego decydująca dla realizacji spornego uprawnienia nie jest data nabycia lokalu, czy też data złożenia wniosku o udzielenie pomocy, ale dążenie do zmiany sytuacji mieszkaniowej funkcjonariusza składającego wniosek o przyznanie świadczenia, który zgłaszając wniosek nie ma zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych w miejscowości pełnienia służby, lub w miejscowości pobliskiej. Jednakże nabycie przez funkcjonariusza mieszkania, czy domu mieszkalnego przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy finansowej, automatycznie nie wyklucza przyznania tej pomocy, jeżeli nadal, tj. bez konieczności przeprowadzenia generalnego remontu nabytego lokalu, nie ma on zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych w miejscowości pełnienia służby lub pobliskiej. Przy nabyciu lokalu chodzi bowiem o lokal nadający się do zamieszkania, którym nie jest dom lub lokal w budowie, w stanie surowym lub wymagający kapitalnego remontu.

Powyższy pogląd jest prezentowany również w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego, powołanym w uzasadnieniu wyroku Sądu drugiej instancji, na tle wykładni art. 91 poprzednio obowiązującej ustawy o Służbie Więziennej z dnia 26 kwietnia 1996 r. (Dz.U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761 ze zm.), który w bardzo zbliżony sposób do obecnie obowiązującego art. 184, statuował negatywne przesłanki udzielenia pomocy finansowej na uzyskanie lokalu. Należy tym samym

uznać, że również to orzecznictwo zachowało aktualność na gruncie obowiązującego stanu prawnego.

Na marginesie powyższych rozważań Sąd Najwyższy zauważa także, iż całkowicie nietrafne jest uwaga poczyniona w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jakoby ustawodawca, wprowadzając pojęcie „posiadania” w miejsce „własności” lub „współwłasności”, rozszerzył negatywną przesłankę przyznania pomocy finansowej. Skarżący zdaje się bowiem nie zauważać, że w poprzednim stanie prawnym art. 91 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. jako negatywną przesłankę wymieniał nie tylko wymienione w pkt 2 własność lub współwłasność domu lub lokalu, ale w pkt 1 do przesłanek wykluczających uzyskanie pomocy finansowej zaliczył również „zajmowanie” lokalu mieszkalnego lub domu.

Przedstawione w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne rozmija się z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji i niekwestionowanymi przez skarżącego ustaleniami faktycznymi, a nadto nie ma istotnego charakteru, ponieważ na gruncie owych ustaleń w dacie złożenia wniosku o przyznanie pomocy finansowej powód nie miał zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych, skoro nabył lokal nienadający się do zamieszkania i wymagający kapitalnego remontu.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż strona skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 6 i § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, orzekł jak w sentencji.

eb